

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Swierczewskiego

KATEDRA TAKTYKI ŁACZNOŚCI

Nr. Bibl. Tajn. ...
Egz. Nr. ... 8

01143

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Swierczewskiego

Dział Secj. Nr. 59
Nr. 295-205

egz. 1.

mjr. MALINOWSKI

ORGANIZACJA ŁACZNOŚCI W OBRONIE DP

Temat Nr. 209/439b Zaj. 2.

/Wykład/

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Swierczewskiego

Dział _____
Nr. 0628

12397

Warszawa, wrzesień 1951 rok.

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

Im. gen. br. K. Swierczewskiego

KATEDRA TAKTYKI ŁACZNOŚCI

Nr. Bibl. Tajn.
Egz. Nr. 6

01123

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Swierczewskiego

Dział Secj. Nr. 52
Nr. 235-245

egz.

mjr. MALINOWSKI

ORGANIZACJA ŁACZNOŚCI W OBRONIE DP

Temat Nr. 209/439b Zaj. 2.

/Wykład/

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Swierczewskiego

Dział _____
Nr. 0628

12397

Warszawa, wrzesień 1951 rok.

Przew. Prot. nr. 12357 Par.

235

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

Im. gen. br. K. Swierczewskiego

KATEDRA TAKTYKI ŁACZNOŚCI

"Z A T W I E R D Z A M"
SZEF KATEDRY TAKTYKI ŁACZNOŚCI

K U K U R U D Z A
płk.

~~T A J N O Ś Ć~~

Egz. Nr.

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Swierczewskiego

Dział

Nr

0628

mjr. - MALINOWSKI

ORGANIZACJA ŁACZNOŚCI W OBRONIE DP

Temat Nr. 209/439b Zaj. 2

/wykład/

Warszawa, wrzesień 1951r.

Działania Armii Radzieckiej w ostatniej wojnie światowej dowiodły, że dzisiejsza obrona jest zdolna do oparcia się współczesnemu natarciu, natarciu, które ma na celu całkowite przełamanie obrony na głębokość taktyczną, przy pomocy wszystkich broni połączonych, natarciu, które dąży do przekształcenia sukcesu taktycznego w sukces operacyjny.

Zadanie całkowitego przełamania obrony zmierza między innymi również do całkowitego sparaliżowania systemu dowodzenia. Sparaliżowanie dowodzenia obrony oznacza dążenie nacierającego do pozbawienia obrony możliwości uzgodnienia wysiłków wojsk, do naruszenia względnie pozbawienia ich współdziałania, do zlikwidowania skuteczności kontrataków obrony, do obezwładnienia artylerii, do izolacji pasa przesłania, czyli do pozbawienia obrońcy możliwości manewru, a w konsekwencji do stworzenia warunków do ostatecznego złamania całości obrony.

Doświadczenia ostatniej wojny i wojny koreańskiej wskazują, że przeciwnik stale i konsekwentnie będzie dążyć do dezorganizowania naszego dowodzenia i unieruchomienia naszego systemu łączności.

Akcja wywiadowcza przeciwnika, działania grup desantowych i sabotażowych, bombardowania lotnicze i uderzenia broni pancernej zmierzają do zniszczenia węzłów łączności i stanowisk dowodzenia. Zniszczenie lub dezorganizacja dowodzenia stały się jednym z najskuteczniejszych środków dla osiągnięcia powodzenia. Zdolność przeciwdziałania tym wysiłkom przeciwnika dla zachowania trwałej i ciągłej łączności w obronie jest pierwszym, podstawowym zadaniem sztabów i organów łączności.

Zadanie to można zrealizować przez umiejętny wybór w terenie, głównych i zapasowych stanowisk dowodzenia, przez ich umiejętnie naszkowanie, umieszczenie w schronach i przygotowanie do obrony, przez szeroką rozbudowę łączności, umożliwiającą osiągnięcia ważnych węzłów na różnych drogach okrężnych, przez zabezpieczenie sieci przewodowej i urządzeń instalacyjnych przed ogniem i obserwacją. Doskonałe wyszkolenie fachowe łącznościowców, pomysłowość i inicjatywa dowódców mają w obronie jak najszersze pole działania i winny pomóc w wykonaniu tego trudnego zadania.

Po raz pierwszy zastosowana w ostatniej Wojnie światowej i skutecznie wypróbowana przez Armię Radziecką aktywna obrona wymaga, od broniącego się nieustannego śledzenia działań przeciwnika, wykorzystując każdy jego najmniejszy błąd dla zadania mu decydującego ciosu.

Z tego postulatu wypływa dla Szefa Sztabu i Szefa Łączności zasadniczy wniosek: - trzeba za wszelką cenę zapewnić ciągłość dowodzenia wojskami w taki sposób, aby móc w najkrótszym czasie skupić pożądaną ilość wojsk na potrzebnym kierunku.

Uchwycenie stosownej chwili do kontrataku decyduje o powodzeniu, opóźnienie akcji przesądza o ujemnym wyniku. Fakt ten nakłada na łączność specjalnie trudne zadanie, jeżeli weźmiemy pod uwagę, że nacierający posiada swobodę w wyborze kierunku i czasu ataku. Konieczność skupienia wysiłku naszej obrony w najkrótszym czasie, w potrzebnym miejscu, wymaga sprawnego współdziałania poszczególnych rodzajów broni w czasie i przestrzeni. Rozwiązanie tego trudnego zagadnienia polega nie tylko na wnikliwym przewidywaniu przebiegu i rozwoju przyszłych walk, ale przede wszystkim na zapewnieniu ciągłości działania całości organizacji łączności, jej elastyczności i możliwości szybkiego dostosowania się do zmian sytuacji. Uzyskujemy to z jednej strony przez umiejętnie zorganizowanie całego systemu łączności przed natarciem npla, z drugiej zaś - przez scentralizowane, trwałe i konsekwentne dowodzenie w czasie natarcia npla oraz posiadanie dostatecznych i dobrze rozmieszczonych odwodów sił i środków łączności.

Zapewnienie łączności i zorganizowanie sprawnego dowodzenia w pasie typowej obrony dywizji, o średniej powierzchni 80-90 km² przedstawia znaczne trudności.

Stąd wniosek: Dokładne studium zagadnień organizacji dowodzenia i łączności w nowoczesnej obronie musi być udziałem wszystkich dowódców, szefów i oficerów sztabu. Organizacja dowodzenia w obronie może być rozwiązywana szablonoowo. Musi ona być głęboko przemyślana i na czas przygotowana, przy uwzględnieniu wszystkich komplikacji jakie zajdą w ciągu walki, zwłaszcza podczas ewentualnego przełamania przez npla przedniego skraju naszej obrony i w wypadku wnika-
nia npla w głąb naszego ugrupowania.

łącność w obronie realizujemy trzema drogami, a mianowicie:

- przez bezpośrednie połączenie SD,
- przez bezpośrednie połączenie zapasowych SD,
- przez bezpośrednie połączenie PO.

Ponieważ ogólnym zadaniem łączności w obronie jest powiązanie wszystkich środków obrony oraz broni wspieranych i wspierających między sobą w sposób umożliwiający dowodzenie we wszystkich fazach obrony, owinna ona odpowiadać następującym zadaniom ogólnym:

1. Posiadać głęboko rozczłonkowaną i doprowadzoną do doskonałości, łączność tak z zasadniczych SD jak również z ZSD i PO.
2. Posiadać odwód sił i środków łączności.
3. Uniemożliwić wzgl. ograniczyć nplowi podsłuchiwanie naszych rozmów telefonicznych i radiowych.

Powyższe warunki ogólne w zastosowaniu do konkretnych zadań taktyki łączności w walce obronnej, nakładają na łączność następujące obowiązki w dziedzinie zapewnienia ciągłości dowodzenia:

- bezwarunkowe zapewnienie terminowego dostarczenia meldunków od jednostek podległych i od rozpoznania,
- zapewnienie ciągłej łączności z oddziałami wydzielonymi i ubezpieczeniem bezpośrednim, oraz między nimi,
- zapewnienie stałej i ciągłej łączności z oddziałami głównego pasa obrony i między nimi,
- zapewnienie ścisłej łączności współdziałania poszczególnych rodzajów broni we wszystkich fazach walki i na każdym kierunku,
- zapewnienie ciągłości dowodzenia w razie utraty pewnej części bronionego pasa lub przy wtargnięciu oddziałów pancernych npla w głąb naszej obrony lub też przy intensywnym oddziaływaniu lotnictwa i artylerii nieprzyjaciela na poszczególne organy dowodzenia,
- zapewnienie łączności z oddziałami, które będą zmuszone walczyć z nieprzyjacielem, znajdując się w okrążeniu,
- zapewnienie niezawodnej łączności z sąsiadami i przełożonymi,
- zapewnienie ciągłego dowodzenia przy ewentualnym przejściu na drugi pas obrony,

- zapewnienie łączności w systemie OPlot, OPchem, OPpano i obrony przeciwdesantowej,
- zabezpieczenie pracy własnych środków łączności przed podsłuchem przez npla i przedsięwzięcie kroków zmierzających do podsłuchiwania rozmów telefonicznych i radiowych przeciwnika,
- stworzenie odwodów sił i środków łączności i wszystkich możliwych warunków do zapewnienia dowodzenia w wypadku przejścia od obrony do natarcia,
- przedsięwzięcie kroków, zmierzających do aktywnego i pasywnego maskowania środków i węzłów łączności.

Widzimy więc, że ogólna ilość zadań stojących przed łącznością w współczesnej walce obronnej jest bardzo znaczna. Spełnienie tych zadań będzie wymagało dużego wysiłku ze strony wojsk łączności.

Zadanie to spełnią wojska łączności, jeśli szef łączności nie będzie rozwiązywał je szablonowo, ale konkretnie, dostosowując swoją decyzję do wszystkich właściwości nowoczesnej walki obronnej i do poszczególnych faz jej przebiegu.

Nie ulega wątpliwości, że właściwa organizacja łączności zależy przede wszystkim od wczesnego poinformowania szefa łączności przez szefa sztabu odnośnie przewidywanego przebiegu przyszłej walki. Dotyczy to szczególnie sprawy zorganizowania współdziałania między poszczególnymi rodzajami broni. Umożliwi to szefowi łączności stobowanie najważniejszych środków w celu zapewnienia łączności w okresie walki o utrzymanie zajmowanych stanowisk. Wypływa stąd wniosek, że ciągłość łączności i elastyczność stosowania poszczególnych środków wymaga ciągłego i dokładnego kierowania zagadnieniami organizacji łączności przez dowódcę i szefa sztabu. Trzeba jednak z naciskiem podkreślić, że nie zwalnia to szefa łączności od obowiązku stałego i ciągłego śledzenia przebiegu działań i czynienia wszelkich starań dla otrzymania potrzebnych informacji.

Szef sztabu, wychodząc ze znajomości posiadanych sił i środków łączności, ich taktyczno-technicznych właściwości, winien na czas rozwiązywać wszystkie zagadnienia organizacji łączności, stawiając szefowi łączności konkretne zadania dla poszczególnych faz walk.

Umożliwi to szefowi łączności manewrowanie siłami i środkami łączności w zależności od sytuacji i planu projektowanych działań i, co za tym idzie, zapewnienie ciągłej łączności, w pierwszym zaś rzędzie, na kierunkach głównego wysiłku.

PRACA SZEFA ŁĄCZNOŚCI

Praca szefa łączności opiera się, jak określa Instrukcja Organizacji Łączności w § 69 na "ściśłym współdziałaniu z wydziałami sztabu, z dcami poszczególnych rodzajów broni, z szefami służb swej jednostki i szefowi łączności jednostek sąsiednich i współdziałających".

Podstawą pracy szefa łączności jest:

- decyzja dowódcy dotycząca organizacji obrony;
- wytyczne szefa sztabu;
- wyciąg z zarządzenia organizacji łączności przełożonego sztabu;
- ogólny wniosek z oceny sytuacji z punktu widzenia łączności;
- posiadane siły i środki łączności.

Decyzja dowódcy stanowi dla szefa łączności czynnik o znaczeniu decydującym, ponieważ określa podstawowy kierunek pracy w zakresie organizacji łączności.

Szef łączności musi znać nie tylko ugrupowanie bojowe wojsk w obronie, lecz i jej cele ostateczne, gdyż dane te mają decydujący wpływ na zagadnienia organizacji dowodzenia, a więc i na organizację łączności. Dlatego też szef łączności musi być obecny przy wydawaniu przez dowódcę decyzji. Gdyby ze względu na powstałą sytuację było to niemożliwe, szef sztabu musi osobiście poinformować szefa łączności o decyzji dowódcy. Nawet w wypadku gdy szef łączności jest obecny w czasie pobierania decyzji przez dowódcę, szef sztabu, zanim udzieli swoich wytycznych w zakresie organizacji łączności dywizji w obronie, musi się przekonać drogą pytań, czy najbardziej istotne zagadnienia z decyzji dowódcy szef łączności w pełni zrozumiał.

Treścią wytycznych szefa sztabu, udzielanych szefowi łączności, są wymagania, jakie stawia się łączności w dziedzinie zabezpieczenia dowodzenia poszczególnymi częściami ugrupowania bojowego.

Udzielając wytycznych do organizacji łączności z rozpoznaniem szef sztabu powinien wskazać dokładnie jakie organa rozpoznania zamierza się wysłać na jaką linię terenową, oraz jaki kierunek uważa on za najbardziej ważny. Prócz tego musi on wskazać dokładnie okres pracy poszczególnych organów rozpoznawczych i czas, w którym oczekuje nadesłania od nich meldunków.

Pozostałe szczegóły, potrzebne szefowi łączności, powinien podać szef wydziału wywiadowczego. Mianowicie powinien on zapoznać szefa łączności z:

- trasą przesuwania się organów rozpoznawczych;
- ich składu i przez jakie oddziały zostaną wyznaczone;
- czasem wyruszenia;
- kierunkiem powrotu;
- sąsiednimi organami rozpoznawczymi itp.

W wytycznych do organizacji łączności z oddziałami wydzielonymi i innymi oddziałami działającymi w pasie przesłaniania, szef sztabu powinien wskazać czas i ilość oddziałów wydzielonych, które wyznacza się do obrony pasa przesłaniania na najbardziej ważnym kierunku. Ponadto musi wskazać jakie jednostki wyznaczają OW i ich podporządkowanie.

Pozostałe szczegóły dotyczące marszrut, wysunięć i odwrotu sąsiednich OW, początku i końca prac minerskich itp. szef łączności powinien uzyskać od szefa wydziału operacyjnego.

Udzielając wytycznych dotyczących organizacji łączności z jednostkami broniącymi głównego pasa obrony i łączności współdziałania szef sztabu powinien podać:

- kierunek głównego wysiłku i jakie działają na nim jednostki;
- jakie oddziały są zaangażowane w walce z nieprzyjacielem w okresie jego ugrupowania się przed przednim skrajem /artyleria, ewentualnie lotnictwo, OW, organa rozpoznawcze ubezpieczenia/;
- w którym miejscu oczekuje się głównego ataku nieprzyjaciela w pasie własnej obrony i w pasach obrony jednostek sąsiednich oraz możliwe kierunki jego rozwoju;
- gdzie i w jakim czasie rozwija się SD dowódcy i drugi rzut sztabu;

- gdzie przewiduje się rozwinięcie zapasowych SD dowództwa;
- gdzie i w jakim czasie rozwija się PO dowódcy.

Powyższe wiadomości są niezwykle potrzebne szefowi łączności. Pozwalają one na takie zaplanowanie łączności, które zapewni jej jak największą trwałość, jak najdłuższą żywotność. Szef łączności powinien poznać szczególnie dokładnie odcinki zagrożone przez broń pancerną nieprzyjaciela. Szef sztabu podaje rejon rozlokowania drugiego rzutu jednostki, odwodu pancernego i artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego, kierunki ich kontrataków, miejsca, skąd dowódca jednostki zamierza dowodzić odwodami na każdym z wyznaczonych kierunków oraz przewidywany sposób organizacji współdziałania poszczególnych rodzajów broni na każdym z tych kierunków.

W oparciu o zamierzony plan walki obronnej, szef sztabu może ponadto sprecyzować wymagania stawiane łączności w okresie ewentualnego przejścia na drugi pas obrony.

W wytycznych dotyczących zapewnienia łączności z sąsiadami, sztabem wyższym i tyłami, szef sztabu ogranicza się do wskazania czasu, w którym będzie mu potrzebna łączność, podkreśla szczególnie znaczenie ciągłej łączności z tym lub innym sąsiadem w zależności od układającej się sytuacji bojowej.

Pozostałe wytyczne szefa sztabu dotyczą:

- terminów wymiany korespondencji służbowej;
- ograniczenia pracy radia na nadawanie i rozmów telefonicznych;
- łączności alarmowej /OPlot, OPchem, OPpanc, obrony przeciwdes./
- terminów gotowości łączności;
- terminu meldowania referatu łączności i planu łączności;
- udziału szefa łączności w rozpoznaniu dowódcy terenu.

Wytyczne przełożonego szefa łączności otrzymuje się w wyciągu zarządzenia łączności sztabu wyższego. Wyciąg powinien ujmować następujące zagadnienia:

- czas i miejsce rozwinięcia węzłów łączności przy SD i PO dowódcy przełożonego oraz przy drugim rzucie sztabu;

- jakie środki wyznaczone dla zapewnienia łączności z daną jednostką oraz w jakim czasie i jaka łączność będzie działała na linii SD, ZSD i PO;
- wskazówki dotyczące zapewnienia łączności z sąsiadami, szczególnie łączności wzdłuż frontu na stykach ugrupowania bojowego;
- sposób utrzymania łączności z lotnictwem wspierającym będącym w dyspozycji przełożonego dowódcy;
- sposób utrzymania łączności z drugim rzutem korpusu, w wypadku kontrataku jego w pasie obrony danej dywizji;
- łączność w systemie OPlot, OPpanc, OPchem, obrony przeciwdes.;
- jakie miejscowe środki łączności oddaje się do dyspozycji szefa łączności jednostki;
- jakie zadania powierzone są szefowi łączności w zakresie rozpoznania miejscowych środków łączności;
- dane sieci radiowej bliższego rozpoznania lotniczego;
- dane i wytyczne dotyczące organizacji łączności radiowej,
- wytyczne dotyczące pracy poczty polowej;
- sposób planowego zaopatrzenia i uzupełnienia braków w sprzęcie łączności;
- w jakim czasie i jakich meldunków od jednostek oczekuje się w sztabie wyższym;
- ograniczenia w pracy radiostacji i rozmów telefonicznych;
- system zaopatrzenia i naprawy sprzętu łączności.

Prócz tego przełożony szef łączności przy wydaniu swych wytycznych musi uwzględnić działania poszczególnych odwołów wyższego dowódcy.

W praktyce zdarzają się wypadki, że wytyczne szefa łączności wyższego szczebla przychodzą z wielu przyczyn z opóźnieniem. To jednak w żadnym stopniu nie powinno hamować toku pracy podległego szefa łączności. Szef łączności przystępuje wówczas do realizacji swego planu łączności starając się jednocześnie otrzymać wytyczne przełożonego szefa łączności w jak najkrótszym czasie oraz zapewnić łączność tę własnymi środkami, które będą następnie zwolnione.

240

Po otrzymaniu wytycznych szefa sztabu i po zapoznaniu się z wytycznymi zarządzenia łączności sztabu korpusu, szef łączności dywizji ocenia sytuację z punktu widzenia łączności i przyjmuje swoją decyzję zapewnienia łączności dowodzenia i współdziałania na całej głębokości obrony dywizji.

Decyzję swą ujmuje szef łączności na mapie roboczej, szkicując schemat łączności przewodowej i środkami ruchomymi oraz na planie, szkicując schemat łączności radiowej.

Po ustaleniu swej decyzji, w czasie wyznaczonym przez szefa sztabu /najwcześniej po upływie 2 - 3 godzin od chwili otrzymania od niego wytycznych/, szef łączności melduje szefowi sztabu swój referat łączności. Przy tym posługuje się szef łączności mapą podległą i schematem łączności radiowej.

Referat szefa łączności dywizji powinien ujmować następujące zagadnienia:

1. Rozpoznanie łączności: jakie rozpoznano w pasie obrony dywizji urządzenia i środki łączności, w jakim stopniu można je wykorzystać.
2. Wpływ położenia własnego: wpływ zadania bojowego dywizji i jej roli w walce korpusu na zadania łączności; warunki i sposób rozbudowy łączności.
3. Siły i środki łączności: czy wystarczy środków - na podstawie ogólnie przeprowadzonej kalkulacji - do zapewnienia łączności w danym działaniu;
4. Teren i pogoda: wpływ ukształtowania i pokrycia terenu na organizację i działanie łączności przy pomocy różnych środków technicznych; wpływ pogody /wilgoć, mróz, zakłócenia atmosferyczne/; rejony które należy omijać przy budowie urządzeń łączności /kierunek spodziewanego ataku czołgów nieprzyjaciela, kierunki ruchu własnych oddziałów czołgów, pola minowe/; konieczność maskowania i zabezpieczenia inżynierskiego urządzeń łączności.
5. Czas: czy jest dostateczna ilość czasu dla rozwinięcia węzłów łączności i głównych kierunków /termin gotowości prac pierwszej kolejności/ oraz zapasowych węzłów i pozostałych kierunków całej planowanej łączności /termin gotowości prac drugiej kolejności/; gdzie i w jakim czasie skoncentrować siły i środki łączności, kiedy należy przystąpić do pracy.

6. Ochrona łączności: możliwości dywersji nieprzyjaciela i sabotażu ludności miejscowej; sposób zabezpieczenia urządzeń łączności.
7. Ocena proponowanych miejsc w terenie SD i PO z punktu widzenia organizacji łączności.
8. Proponowana organizacja ^{łączności} dowodzenia i współdziałania w, poszczególnych etapach walki dywizji /według przygotowanego szkicu łączności przewodowej i schematu łączności, radiowej/. Jakie środki łączności będą wykorzystane w czasie przesłaniania, jakie podczas walk o pierwszą, drugą pozycję obrony i jakie podczas ewentualnych walk w głębi obrony.
9. Istotne braki w ludziach i sprzęcie łączności; jaki przypuszczalnie odwód sił i środków będzie w dyspozycji szefa łączności w czasie walki dywizji.

Zasady organizacji łączności dowodzenia.

Organizacja łączności przewodowej. W obronie dywizji, środki łączności przewodowej znajdują pełne zastosowanie, ponieważ istnieje możliwość dokładnej budowy linii i zapewnienia trwałego funkcjonowania przewodowych środków łączności. Nawet najdokładniejsza budowa linii przewodowych nie daje jednak całkowitej gwarancji niezawodnego działania należy więc ściśle przestrzegać zasady równoczesnego stosowania wszystkich środków łączności.

Łączność przewodowa musi być doprowadzona do pełnej doskonałości i zorganizowania na całej głębokości ugrupowania bojowego dywizji. System łączności przewodowej w obronie dywizji opiera się na trzech zasadniczych węzłach łączności: przy SD dywizji przy ZSD i przy PO dowódcy dywizji. Prócz tego przygotowuje się węzeł łączności przy drugim rzucie sztabu dywizji. Stanowisko drugiego rzutu sztabu powinno być wybrane tak, aby dowódca mógł z niego kierować walką w wypadku, gdyby dowodzenie z SD i ZSD stało się z jakichkolwiek powodów niemożliwe.

Poszczególne linie rozwija się omijając kierunki zagrożone przez czołgi, kierunki kontrataków i pola minowe. Celem uniknięcia zrywania linii, przewody unieszcza się w specjalnie do tego celu wykopanych rowach o głębokości 30-40cm, szerokości 20-25cm.

Przy rozbudowie łączności przewodowej należy wrócić uwagę na właściwe wykorzystanie ukształtowania terenu. Skryte podejścia, budowa na przeciwstokach i ukrycie przed obserwacją naziemną ułatwiają konserwację linii i zmniejszają straty wśród obsługi zajętej naprawą uszkodzeń.

W celu zabezpieczenia się przed podsłuchem nieprzyjaciela, linie przewodowe buduje się obowiązkowo jako, dwuprzewodowe, prowadząc je możliwie prostopadle do linii frontu.

Łączność z pododdziałami w pasie przesłaniania utrzymuje się przez wysuniętą składnicę meldunkową /WSM/, połączoną telefonicznie z PO dowódcy dywizji. Pożądane jest, aby oddział wydzielony, działający w pasie przesłaniania dywizji miał zapewnioną łączność telefoniczną z WSM. W tym wypadku, kabel telefoniczny rozwija się wzdłuż drogi odwrotu oddziału wydzielonego.

PO dowódcy dywizji łączy się oddzielnymi liniami z PO dowódcy pułków. SD dywizji łączy się oddzielnymi liniami z SD pułków, poprzez ich ZSD.

PO dowódcy dywizji łączy się bezpośrednio z SD dywizji dwoma liniami dwuprzewodowymi - jedną linię rozwija się od łącznicy na SD do łącznicy na PO, drugą od schronu szefa sztabu na SD do schronu dowódcy dywizji na PO - dla bezpośrednich rozmów dowódcy z szefem sztabu. Poza tym SD dywizji będzie często połączona z PO trzecią linią łączności, budowaną siłami i środkami korpusu.

Drugi rzut sztabu dywizji łączy się najczęściej linią dwuprzewodową z SD dywizji poprzez jej ZSD.

Linia łącząca drugi rzut sztabu dywizji, ZSD, SD i PO dywizji tworzy załączek oś łączności dywizji, odgrywającą ważną rolę w wypadku ewentualnego odwrotu.

Łączność przewodową dywizji z korpusem organizuje szef łączności korpusu. Siłami i środkami łączności korpusu buduje się linię z SD korpusu do SD dywizji poprzez jej ZSD /najczęściej linię tyczkową/, następnie z P^o dowódcy korpusu do PO dywizji i ZSD korpusu do ZSD dywizji.

Przykładowy schemat łączności przewodowej DP w obronie - zał. nr. 1.

Organizacja łączności radiowej.

Łączność radiowa dowodzenia powinna zapewnić jak najszybsze przekazywanie rozkazów dowódcy i sztabu dywizji dowódcom i sztabom podległych pułków oraz jednostek wzmocnienia, następnie przez przekazywanie meldunków od dowódców i sztabów pułków do dowódcy i sztabu dywizji. W tym celu organizuje się sieć radiową dowódcy /sieć osobistych radiostacji dowódcy/ i sieć radiową sztabu.

Łączność dywizji z korpusem organizuje szef łączności korpusu.

W sieci radiowej dowódcy dywizji pracuje radiostacja dowódcy dywizji, radiostacje dowódców pułków i najczęściej radiostacja dowódcy artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego. Przy posiadaniu dostatecznej ilości radiostacji z artyleryjskim odwodem przeciwpancernym należy organizować łączność na oddzielnym kierunku. W sieci radiowej sztabu dywizji pracuje radiostacja szefa sztabu dywizji, radiostacje szefów sztabów pułków i radiostacja dowódcy kompanii zwiadowczej. Łączność radiową z dowódcą kompanii zwiadowczej organizuje się często na oddzielnym kierunku radiowym.

Łączność radiową z oddziałem wydzielonym i oddziałami rozpoznawczymi, działającymi w pasie przesłaniania dywizji, utrzymuje się w sieci radiowej pasa przesłaniania dywizji. Do sieci tej włącza się radiostację WSM i odbiorniki pułków pierwszego rzutu.

Drugi rzut sztabu dywizji /kwatermistrzostwo/ powinien mieć łączność radiową z drugim rzutem sztabu korpusu - w sieci kwatermistrza korpusu i szefem sztabu dywizji - najczęściej przez włączenie odbiornika kwatermistrza do sieci sztabu dywizji. W tym wypadku należy wyznaczyć godziny, w których kwatermistrz może włączyć się do sieci sztabu dywizji.

Dowódca AD utrzymuje łączność radiową w sieci z dowódcami PGA i dowódcą DEA, a sztab AD w sieci ze sztabami PGA i sztabem DGA. Łączność radiową z przełożonym, dowódca i sztab AD utrzymują w sieci radiowej dowódcy i sztabu artylerii korpusu.

Pomimo, że "łączność radiowa jest głównym środkiem dowodzenia we wszystkich rodzajach broni i we wszystkich rodzajach walki" /§ 15 instrukcji organizacji łączności na szczeblach taktycznych/, w okresie poprzedzającym atak nieprzyjaciela, celem zachowania tajemnicy zamiarów i ugrupowania obrony, obowiązuje cisza radiowa; do czasu rozpoczęcia natarcia nieprzyjaciela łączność radiową ogranicza się do nasłuchu.

W okresie tym, szerokie zastosowanie ma łączność przewodowa. Radiostacje wykorzystuje bez ograniczeń oddział wydzielony i oddziały rozpoznawcze, działające w pasie przesłaniania dywizji; w okresie tym mogą nadawać radiostacje artylerii kierujące ogniem, radiostacje lotnictwa rozpoznawczego oraz wszystkie radiostacje używane w systemie obserwacyjno-meldunkowym dla nadawania sygnałów alarmowych (OPlot,, OPpanc, OPchem i obrony przeciwdesantowej/.

Wagę łączności radiowej dobitnie podkreśla "Instrukcja Organizacji łączności na szczeblach taktycznych" w rozdz.II mówiąc: Przerwy w łączności radiowej są niedopuszczalne a za organizację i utrzymanie ciągłej łączności radiowej odpowiada szef sztabu i szef łączności. Przykładowy schemat łączności radiowej DP w obronie - zał. Nr. 2.

Organizacja łączności środkami ruchomymi. Ruchome środki łączności powinny dublować łączność przewodową na wszystkich kierunkach. Wykorzystanie środków ruchomych łączności zależy przede wszystkim od stanu dróg.

Łączność środkami ruchomymi między stanowiskami dowodzenia, na szczeblu dywizji, zapewnia się przy pomocy łączników na motocyklach i łączników konnych; między punktami obserwacyjnymi najczęściej przy pomocy łączników pieszych i ewentualnie konnych.

Dla łączności środkami ruchomymi z pasem przesłaniania i z tyłami stosuje się najczęściej łączników na motocyklach; dla łączności ze sztabem korpusu - na samochodach terenowych. Ruchome środki łączności grupuje się na węzłach łączności; przy węźle łączności organizuje się składnicę meldunkową /SM/, w pasie przesłaniania wysuniętą składnicę meldunkową /WSM/, a przy drugim rzucie sztabu dywizji tyłową składnicę meldunkową /TSM/.

Zasady organizacji łączności współdziałania w obronie.

Utrzymanie ciągłej i niezawodnej łączności jest decydującym, czynnikiem zapewniającym ściśle współdziałanie jednostek z poszczególnymi rodzajami broni i sąsiadami na całej głębokości pasa obrony.

Dokładną i ciągłą łączność współdziałania, umożliwiającą uzgodnienie działań wszystkich rodzajów broni we wszystkich etapach walki dywizji, zorganizuje szef łączności tylko w tym wypadku, jeżeli otrzyma od szefa sztabu szczegółowe wytyczne dotyczące organizacji współdziałania.

W czasie ataku nieprzyjaciela na pierwszą pozycję obrony, ścisłe współdziałanie zapewni, w pierwszym rzędzie szeroko rozbudowana łączność przewodowa. Z dywizjami sąsiednimi dowódca dywizji i sztab będzie utrzymywał łączność telefoniczną na liniach włączonych bezpośrednio do SD lub ZSD dywizji. Zgodnie z ogólnymi zasadami organizacji łączności, sąsiad prawy buduje swoimi siłami i środkami łączności linię do sąsiada lewego. W wypadku gdy przewiduje się szybkie przejście z obrony do natarcia lepiej jest utrzymywać łączność z sąsiadami przez węzeł łączności na SD. W innym wypadku, trwalszą będzie łączność przewodowa z sąsiadami utrzymywana przez ZSD.

Z artyleryjskim odwozem przeciwpancernym i odwozem pancernym należy zapewnić bezpośrednią łączność telefoniczną z ZSD dywizji, a w miarę możliwości, również i z SD dywizji.

Współdziałanie z artylerią dywizji zapewnia bezpośrednia styczność dowódców na PO i łączność telefoniczna między sztabem dywizji, i sztabem artylerii dywizji. Połączenie łącznic telefonicznych piechoty i artylerii /na SD i PO dywizji i pułków piechoty/ umożliwia wzajemne wykorzystanie sieci telefonicznej przez obydwie bronie.

W czasie ataku nieprzyjaciela na pierwszą pozycję obrony dywizji, pomimo wykorzystywanej łączności przewodowej, zasadniczym środkiem łączności, zapewniającym ścisłe i ciągłe współdziałanie jest łączność radiowa.

Łączność radiową współdziałania z sąsiadami organizuje szef łączności, zgodnie z wytycznymi szefa sztabu, na oddzielnym kierunku radiowym, w sieci radiowej, lub drogą wymiany elementów ruchu radiowego.

Łączność z sąsiadem na oddzielnym kierunku radiowym należy organizować w wypadku, gdy wymagane jest ścisłe współdziałanie z danym sąsiadem, zwłaszcza gdy sąsiadem tym jest dywizja wchodząca w skład innego korpusu. W wypadku gdy sąsiednia dywizja należy do tego samego korpusu, można z nią utrzymać łączność w sieci współdziałania korpusu lub w sieci sztabu korpusu.

Łączność radiowa przy pomocy wymiany elementów ruchu radiowego, stosowana w wypadku, gdy nie przewiduje się ścisłego współdziałania z danym sąsiadem i gdy ograniczona ilość radiostacji

243

nie pozwala na inną organizację łączności, polega na wzajemnej wymianie manewru fali, kryptonimów, haseł itp. własnych sieci. Umożliwia to włączanie, w razie potrzeby, radiostacji własnej do sieci radiowej sąsiedniej dywizji dla nawiązania z nią łączności.

Celem umożliwienia współdziałania pułków piechoty między sobą oraz współdziałania pułków z odwodami dywizji i sztabem AD, dywizja organizuje sieć radiową współdziałania odwodów. Do sieci tej włącza się odbiorniki pułków piechoty, artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego i odwodu pancernego oraz odbiornik dowódcy OZap i sztabu artylerii dywizji. W wypadku potrzeby nawiązania łączności, zainteresowani korespondenci włączają do tej sieci, w miejsce odbiorników, swoje radiostacje zapasowe lub inne, nie zajęte pracą w tej chwili.

Współdziałanie z lotnictwem na szczeblu dywizji zapewnia się najczęściej przez oficera lotnictwa, znajdującego się ze swoim sprzętem radiowym na PO dowódcy dywizji.

Współdziałanie dowódcy pułku czołgów z dowódcą dywizji zapewnia styczność osobista dowódców na PO. W wypadku posuwania się dowódcy pułku czołgów w sztykach bojowych czołgów, /podczas wykonywania kontrataku/, na PO dowódcy dywizji pozostaje szef sztabu pułku czołgów lub przedstawiciel czołgów z radiostacją, który pośredniczy w rozmowach dowódcy dywizji z dowódcą pułku czołgów.

Współdziałanie artylerii z czołgami zapewnia się również przez obserwatorów artylerii poruszających się w sztykach bojowych czołgów. Obserwatorzy artylerii utrzymują łączność radiową z dowódcą AD i dowódcami PGA w sieci radiowej dowódcy AD. Prócz tego współdziałania artylerii i czołgów z piechotą uzyskuje się drogę włączenia odbiorników do sieci czołgów.

W wypadku przełamania pierwszej pozycji obrony, współdziałanie będzie zapewnione w pierwszym rzędzie przy pomocy łączności radiowej, następnie łączności przewodowej, poprzez sieć zapasowych stanowisk dowodzenia i przy pomocy środków ruchomych łączności.

Łączność alarmowa i obrony przeciwlotniczej.

Najszybszym środkiem w przekazywaniu sygnałów alarmowych /OPlot, OPchem, OPpanc, o lądowaniu desantu lotniczego/ jest radio. Każda radiostacja w każdej sieci obowiązana jest - przekazywać natychmiast wszystkie sygnały alarmowe, bez względu na obowiązującą

ciszę radiową. Prócz tego, dla celów alarmowych, organizuje się począwszy od szczebla armii, sieci służby obserwacyjno-meldunkowej /SŁOM/. Do sieci tej dywizje i korpusy wydzielają odbiorniki.

W radiowych sieciach SŁOM, przełożony alarmuje jednostki podległe o zagrożeniu przez lotnictwo, atak chemiczny lub desant lotniczy.

Przydzielona do obrony przeciwlotniczej dywizji podgrupa KGA Plot, utrzymuje łączność telefoniczną ze sztabem dywizji i sztabem artylerii dywizji, wykorzystując łączność przewodową artylerii. Dowódca podgrupy KGA Plot utrzymuje łączność radiową z podległymi mu dowódcami i przełożonym.

Zasady organizacji łączności na stanowisku dowodzenia.

Zasady ogólne: Organizacja łączności na stanowisku dowodzenia powinna zapewnić, bez względu na warunki, możliwość przekazywania rozkazów dowódcy we wszystkich kierunkach łączności równocześnie, możliwość utrzymania współdziałania z jednostkami wspierającymi i sąsiadami oraz możliwość porozumiewania się poszczególnych szefów wydziałów sztabu i dowódców broni między sobą.

Organizacja łączności na stanowisku dowodzenia w obronie zależy przede wszystkim od ilości i rozmieszczenia elementów stanowiska dowodzenia i czasu jaki pozostaje na jej rozbudowę. Na stanowisku dowodzenia organizuje się łączność przewodową dwójakiego rodzaju:

łączność bojową /zewnętrzną/ i łączność wewnętrzną.

Łączność bojowa obejmuje łączność SD dywizji z SD poszczególnych pułków, z punktem obserwacyjnym dowódcy dywizji /os łączności/ z czołgami, artylerią i z sąsiadami.

Łączność wewnętrzną łączy poszczególne sekcje sztabu dywizji drugi rzut sztabu, składnicę meldunkową, placówkę łączności, z lotnikiem, oddalone radiostacje średniej mocy /RSB/ i odwód łączności.

Łączność bojową doprowadza się do łącznicy bojowej, wewnętrzną do łącznicy wewnętrznej.

Na szczeblu pułku i na szczeblach niższych linie obu rodzajów łączności doprowadza się przeważnie do jednej łącznicy telefonicznej.

244
Węzły łączności należy tak rozmieszczać na terenie SD dywizji, by upoważnieni oficerowie sztabu mieli do nich łatwy dostęp.

Węzły łączności dzielą się na główne, /WL/ zapasowe /ZWL/, tyłowe /TWL/, wysunięte /WWL/ i pomocnicze /PWL/.

Główny węzeł łączności organizuje się na stanowisku dowodzenia, zapasowe węzły łączności na zapasowych stanowiskach dowodzenia, tyłowe przy drugich rzutach sztabów jednostek, wysunięte przy wysuniętych SD /na szczeblu korpusu i wyżej/, pomocnicze na skrzydłach /na szczeblu korpusu i wyżej/.

Przykładowy schemat łączności przewodowej na SD DP w obronie - zał. Nr. 3.

Elementy węzła łączności. Węzeł łączności stanowiska dowodzenia dywizji składa się z następujących elementów: centrali telefonicznej, aparatuwni telegraficznej, generatorni, składnicy meldunkowej, radiostacji średniej i małej mocy, placówki łączności z lotnikiem i odwodu sił i środków łączności.

Wszystkie elementy węzła łączności, celem zabezpieczenia ich przed ogniem i obserwacją nieprzyjaciela, powinny być rozrzucone, w terenie, ukryte w schronach, wnękach lub szczelinach i zamaskowane.

Centralę telefoniczną rozwija się w pobliżu wydziału operacyjnego sztabu. W pobliżu centrali telefonicznej powinien być zainstalowany jeden lub parę aparatów telefonicznych dla prowadzenia rozmów, nadawania fonogramów, udzielania informacji, zamaskowania połączeń.

Doprowadzenia wszystkich linii telefonicznych do łącznicy muszą być ukryte w rowkach o głębokości 30-40 cm.

Aparatuwnię telegraficzną, składającą się na szczeblu dywizji z aparatów telegraficznych ST-35 i aparatów Morsa, urządza się również w pobliżu wydziału operacyjnego sztabu dywizji.

Składnicę meldunkową rozmieszcza się na drogach dojścia do stanowiska dowodzenia i w takim oddaleniu od SD, by ruch ruchomych środków łączności nie zdradzał miejsca postoju sztabu.

Radiostacje małej mocy rozmieszcza się w pobliżu schronu dowódcy i szefa sztabu dywizji tak, by zapewniona była ich równoczesna praca bez wzajemnych zakłóceń. Radiostacje średniej mocy rozwija się w odległości około 500m od sztabu, zapewniając im połączenie telefoniczne.

Placówkę łączności z lotnikiem rozmieszcza się w takiej odległości od stanowiska dowodzenia, by startujące i lądujące samoloty nie zdradzały miejsca postoju sztabu. Placówka łączności z lotnikiem musi mieć ze stanowiskiem dowodzenia łączność telefoniczną i środkami ruchomymi.

Zapasowe węzły łączności /ZWL/ urządza się przy zapasowych stanowiskach dowodzenia i instaluje się równocześnie z węzłami głównymi.

Zapasowy węzeł łączności urządza się z reguły tak, jak węzeł łączności przy SD. W wypadku braku dostatecznej ilości sprzętu telefoniczno-telegraficznego, zapasowy węzeł łączności przygotowuje się tylko pod względem instalacji przewodowej. W wypadku gdy na zapasowym węźle łączności instaluje się ograniczoną ilość aparatów, uruchamia się go w miarę przenoszenia aparatów z głównego węzła łączności.

Pozostałe elementy węzła łączności, jak radiostacje sztabu dywizji, składnicę meldunkową i placówkę łączności z lotnikiem przenosi się na ZWL, przy zmianie stanowiska dowodzenia, równocześnie ze sztabem dywizji.

Zasady kalkulacji sił i środków łączności.

Opracowany przez szefa łączności plan łączności będzie realny, gdy będzie się opierał na szczegółowej kalkulacji sił i środków łączności.

Planuje łączność przewodową i radiową, szef łączności powinien mieć na uwadze posiadane siły i środki łączności oraz niezbędną ilość ludzi i sprzętu łączności, jaką musi zostawić na swoim odwodzie - wynoszącą przynajmniej około 20% posiadanego stanu. Odwód szefa łączności jest podstawowym czynnikiem zapewniającym możliwość manewrowania siłami i środkami łączności, co jest niezbędne dla zapewnienia ciągłej łączności.

Kalkulację sił i środków łączności szef łączności opracowuje w formie tabeli, do której wpisuje wszystkie węzły łączności kierunki łączności, nazwiska dowódców odpowiedzialnych za wykonanie poszczególnych zadań, pododdziały łączności, którym nakazano wykonanie poszczególnych zadań, wyszczególniając środki łączności /ilość sprzętu radiowego, telefonicznego i telegraficznego, środki ruchome łączności/, terminy i szczegółowe zadania do wykonania.

W końcu tabeli sumuje się wpisane siły i środki łączności, następnie wyszczególnia się odwód szefa łączności.

Wnioski końcowe. Podane wyżej zasady ujmują w ogólnych zarysach organizację łączności dywizji w obronie. Graficznym przedstawieniem zorganizowanej w myśl powyższych zasad organizacji łączności DP w obronie jest podany w załączniku schemat łączności przewodowej, i schemat łączności radiowej. Byłoby poważnym błędem uważanie załączonych schematów jako wzorców i wykorzystanie ich w każdym wypadku jako szablonów. Organizacja dowodzenia, w tym samym i łączności, nie może być rozwiązywana szablono.

W każdym wypadku organizacja łączności będzie uzależniona od:

- celu i zadania obrony,
- charakteru działań zaczepnych nieprzyjaciela,
- własnego położenia oraz od posiadanych sił i środków.

Organizując łączność dywizji w obronie należy mieć na uwadze następujące zasady:

1. Obronę z punktu widzenia użycia środków łączności należy rozpatrywać w dwóch zasadniczych etapach: etap przygotowawczy obrony i etap walki.
2. Dowodzenie i współdziałanie w pierwszym etapie zapewnić przy pomocy oficerów łącznikowych, środków przewodowych i ruchomych. Radio w tym etapie nie powinno być wykorzystywane.
3. Dowodzenie i współdziałanie w czasie walki dywizji szczególnie podczas wykonania kontrataków, powinno być oparte przede wszystkim na łączności radiowej.
4. Każdy kierunek łączności przewodowej należy dublować środkami ruchomymi łączności.
5. W każdym wypadku należy bezwzględnie posiadać odwód sił i środków łączności.
6. Zorganizować zabezpieczenie inżynieryjne urządzeń łączności i ich maskowanie.
7. Zapewnić tajność dowodzenia, obronę przed podsłuchem i przewidzieć środki obrony przed dywersją.

Z r ó d ł a

1. "Instrukcja organizacji łączności na szczeblach taktycznych".
2. "Instrukcja - sztaby w polu".
3. Artykuł płk. Szmatowicza: "Organizacja łączności w obronie"
- Myśl Wojskowa, styczeń 1951 r.
4. Podręcznik "Obrona Korpusu Armijnego".
5. Podręcznik "Nastawienie po służbie swjazi Krasnoj Armii".

Z a ł a c z n i k i

- Nr. 1 Przykładowy schemat łączności przewodowej dywizji piechoty w obronie.
- Nr. 2 Przykładowy schemat łączności radiowej dywizji piechoty w obronie.
- Nr. 3 Przykładowy schemat łączności przewodowej na stanowisku dowodzenia dywizji piechoty w obronie.

Druk.: S.Z.

Odbito 135 egz.

na 22 matrycach, 1 egz. na 11 ark.

Egz.Nr.1 - 2 Sztab.Gen.Oddz.III i XI

Egz.Nr.3 - 4 WAP

Egz.Nr.5 - WAT

Egz.Nr.6 - 7 Archiwum

Egz.Nr.8 - 135 Biblioteka Tajna

Wyk. MALINOWSKI

Druk S.Z. Nr.ks.22/Wyszuk.

Dnia 22.10.51r.

